

WILLEM WILLEMSZ. LEENHEER EN HET GESLACHT PIETERMAN UIT HEEROUDELANDSAMBACHT

door
K.J. Slijkerman

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 53 (1998), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie.*

Inleiding

Aan het einde van de zeventiende eeuw leefden op de eilanden IJsselmonde en de Hoeksche Waard een zestal geslachten Leenheer. Vijftig jaar later waren hiervan al drie kleinere families uitgestorven. Toen resteerden nog de nakomelingen van de rond 1560 geboren Heerjansdamse boer Cornelis Pleunen, heemraad en stedehouder van Kleine Lindt en heemraad van Heerjansdam, die een kleinzoon van de omstreeks 1500 geboren Heerjansdamse heemraad Heinrick Jacobsz. kan zijn geweest.¹ Voorts waren er de nakomelingen van de rond 1595 geboren Willem Cornelisz. Leenheer, boer in Sandelingenambacht, die ook korte tijd heemraad of schepen van Heerjansdam was.² Naast deze twee over het algemeen vrij welgestelde families leefden er in de genoemde periode op IJsselmonde nog enige telgen van een groep Leenheer, die afstamden van de rond 1630 geboren 's-Gravendeelse vroedvrouw Lijntje Jaspersdr. Leenheer, in feite telg van een familiegroep Cranendonck alias Leenhower uit Sandelingenambacht, en haar man Ary Abrahamsz. 't Hoertie,³ wier kinderen zich Leenheer gingen noemen. Al deze naamdragers waren toen grotendeels in de Zwijndrechtse Waard woonachtig.

Temidden van hen woonde medio achttiende eeuw in Groote Lindt ene Willem Willemsz. Leenheer met zijn kinderen. Rond zijn afstamming hangt een waas van geheimzinnigheid. Als Willem Willemsz. Leenheer ging hij op 23-10-1722 te Heerjansdam in ondertrouw met Neeltje Janse van Donge, jonge dochter wonende in Kijfhoek. Zelf werd hij vermeld als een jonge man geboortig van de Groote Lindt. Dezelfde dag gaf Neeltje voor de gaarder te Kijfhoek haar ondertrouw aan voor pro deo. Het gaardersarchief van Groote Lindt is pas vanaf 1726 bewaard gebleven, dus is de inschrijving van Leenheer niet meer te achterhalen. Wel zijn daar hun huwelijksgeboden te vinden (25-10, 1-11 en 8-11-1722), waarbij is aangetekend dat zij op 22-11-1722 te Kijfhoek trouwden. Zeer opmerkelijk is dat de bruidegom in deze laatstgenoemde akte slechts als 'Willem' genoteerd staat. Kennelijk bestond er bij degene die in Groote Lindt het trouwregister bijhield twijfel hoe de bruidegom te benoemen! Eenzelfde twijfel lijkt ook te hebben bestaan bij de doop van zijn eerste kind Pietertje op 11-7-1723 aldaar. Aanvankelijk stond als naam van de vader ook weer alleen 'Willem' genoteerd en naderhand werd daar de naam 'Pieterman' achter geschreven. Bij de dopen van zijn tweede, derde en vijfde kind te Groote Lindt (Adriana, op 25-2-1725, Jan, op 30-3-1727 en Marytje, op 20-2-1732)) werd hij als 'Willem Willemsz' genoteerd. Evenwel bij de doop van zijn vierde kind (Cornells, op 1-5-1729) staat hij wederom slechts als 'Willem' opgetekend. De doopoptekeningen van Groote Lindt zijn vanaf 1702 bewaard gebleven en daarin werd de doop van Willem Willemsz. Leenheer of Pieterman niet teruggevonden. Wellicht was hij kort voor dat jaar aldaar ten doop gehouden. Uitgebreid onderzoek in de schaarse bewaard gebleven bronnen van Groote Lindt en ook in die van omliggende plaatsen brachten geen enkele akte aan het licht waaruit zonneklaar zijn ouders zijn gebleken. Mijn uitgebreide onderzoek naar de diverse families Leenheer in de Zwijndrechtse Waard en omgeving brachten maar één kandidaat naar voren die zijn vader zou kunnen zijn geweest: de op 21-1-1657 te Hendrik Ido Ambacht gedoopte Willem Cornelisz. Leenheer. Deze zoon van een belangrijke boer uit Sandelingenambacht trouwde uiterlijk omstreeks 1700 met Marytje Ariensdr. Saly⁴ uit Kleine Lindt. Dit huwelijk zal in Groote Lindt of in

Heeroudelands-ambacht zijn voltrokken, waarvan uit die tijd geen trouwregisters bewaard zijn gebleven. Van dit echtpaar zijn twee kinderen bekend, die beiden in het oudste doopregister van Grootte Lindt staan opgetekend: Mayke, op 28-10-1703, als zijnde gedoopt in het naburige Heeroudelandsambacht, en Cornelis, op 22-11-1705.⁵ Willem Cornelisz. Leenheer zal aan het begin van de achttiende eeuw in Grootte Lindt of eventueel in het aangrenzende Heeroudelands-ambacht een boerenbedrijf hebben gehad. Bekend is dat hij op 19-3-1717 een kontrakt afsloot voor de (hiernieuwde?) pacht van een flink boerenbedrijf in laatstgenoemde jurisdictie.

Reeds op 7-5-1717 compareerde Willem's broer Ary Cornelisz. Leenheer, bouwman te Sandelingenambacht, en verklaarde dat zijn broer 'onlangs gewesden sijnde buyten sijn verstant en beqwaemheyte' en verzocht de huur van de boerderij te mogen opzeggen en goederen en vee te mogen verkopen ter afbetaling van schulden en voor onderhoud van zijn geesteszieke broer.⁶ Vóór 11-12-1720 was Willem Cornelisz. Leenheer in Sandelingen ambacht gestorven met achterlating van slechts collaterale erfgenamen.⁷ Zijn vrouw en kinderen waren hem derhalve in de dood voorgegaan, zodat zijn broer en zusters zijn erfgenamen (ab intestato) waren. Willem Willemsz. Leenheer of Pieterman kon dus zeker geen wettige zoon van Willem Cornelisz. Leenheer zijn geweest. Wellicht was Willem Willemsz. verwekt toen Willem Cornelisz. Leenheer al met Marytje Saly was getrouwd, zodat een huwelijk met de moeder van het bastaardkind een onmogelijkheid was. De vraag is nu wie deze moeder dan was. Willem Willemsz. noemde zijn oudste dochter Pietertje en als doopgetuige trad op een Anna van den Nes, huisvrouw Arie Cornelisz. Pieterman. Ook bij zijn vierde en vijfde kind⁸ was deze vrouw doopgetuige. Gelet op de naam Pieterman, die dus in de doopakte van zijn eerste kind achter zijn voornaam was toegevoegd, was de mogelijkheid aanwezig dat de man van Anna, Arie Cornelisz. Pieterman, een bloedverwant van Leenheer kon zijn geweest en dat Willem's moeder dan eventueel, gezien de vernoeming, Pietertje Pieterman geheten kon hebben. De moeder van genoemde Arie Cornelisz. Pieterman, Grietje Bastiaensdr. van den Nes, testeerde op haar ziekbed te Grootte Lindt op 20-2-1715, op haar kinderen en kleinkinderen. Zij bleek een reeds overleden dochter Pietertje Cornelisse Pieterman te hebben gehad, die ook kinderen had nagelaten! Helaas worden de betreffende kleinkinderen in dit testament niet bij name genoemd. Ook andere bronnen brachten niets aan het licht over deze nagelaten kinderen. In 1723, kort na zijn huwelijk, was Willem Willemsz. Leenheer in het armenhuisje van de diakonie van Grootte Lindt gaan wonen. In de diakonierekening over 1724 staat hij als 'Willem Leenheer' geboekt. Echter in de rekening over 1725 als 'Willem de Springer', terwijl hij in de rekening over 1726 wederom met de naam Leenheer werd genoteerd.⁹ De in de Zwijndrechtse Waard unieke naam 'de Springer' geeft wel een zeer sterke aanwijzing dat Willem Leenheer alias Pieterman alias de Springer inderdaad een zoon kan zijn geweest van Pietertje Cornelisdr. Pieterman, want haar vader was immers Cornelis Ariensz. Pieterman, die in de uiterst kleine gemeenschap van Grootte Lindt ook onder de naam 'de Springer' bekend stond!

Het voorgaande reconstruerende zal het zo zijn geweest dat de met Marytje Saly getrouwde Willem Cornelisz. Leenheer omstreeks het jaar 1700 een kind verwekte bij de Grootte Lindtse boeren- dochter Pietertje Cornelisdr. Pieterman, een aanverwante van zijn vrouw (Sebastiaentie Joosten, de grootmoeder van moederszijde van Marytje Saly, was hertrouwd met Ary Leendertsz. Pieterman, de grootvader van Pietertje Pieterman). Het kind, naar de vader ook Willem genoemd, zal zijn grootgebracht bij de familie Pieterman te Grootte Lindt. Waarschijnlijk wel bij zijn jeugdige moeder, die nog jong en ongetrouwd zijnde, in haar ouderlijk huis kan zijn blijven wonen. Zij moet tenminste nog een kind hebben gekregen, dat eventueel werd geboren uit een wettig huwelijk maar waarover mij dan niets bekend is geworden. In 1715 was Pietertje niet meer in leven en haar minderjarige zoontje Willem Willemsz. kan, gezien het later meermalen uitverkoren worden (boven andere leden van de familie Pieterman) van de vrouw van (zijn oom) Arien Cornelisz. Pieterman als doopgetuige bij zijn kinderen, na de dood van zijn moeder Pietertje Pieterman en ook

van zijn grootmoeder Grietje Bastiaensdr. van den Nes, in het gezin van deze Arie Pieterman, een broer van zijn moeder Pietertje, zijn opgenomen. In de kleine dorpsgemeenschap van Groote Lindt zal het algemeen bekend zijn geweest dat Willem Willemsz. een bastaardzoon was van daar eveneens welbekende Willem Cornelisz. Leenheer. Bij zijn trouwinschrijving is de twijfel over zijn te voeren familienaam dan ook niet onbegrijpelijk. Diende hij nu met de familienaam van zijn natuurlijke vader Leenheer opgetekend te worden of met die van zijn moeder Pieterman of de Springer, met welke laatste naam zijn moeders vader en ook een zuster van zijn moeder wel bekend stonden? Uiteindelijk koos Willem zelf voor de naam Leenheer en stichtte daarmee in feite een nieuw geslacht met deze naam.

Ondanks uitgebreid onderzoek kan er momenteel geen absoluut direct bewijs voor het voorgaande op tafel worden gelegd, maar met de gegevens die mij thans ten dienste staan kan ik evenwel tot geen andere zeer sterke hypothese komen dan dat Willem Willemsz. Leenheer een natuurlijke zoon van Willem Cornelisz. Leenheer en Pietertje Cornelisdr. Pieterman moet zijn geweest. Deze schaars met aardse goederen gezegende bastaard stamde derhalve via vaderzijde uit belangrijke boerenfamilies in de Zwijndrechtse Waard, waarover ik reeds een en ander publiceerde.¹⁰ Over zijn moeders familie Pieterman echter is tot op heden nooit iets in druk verschenen en dit was voor mij aanleiding om hier iets aan te doen. De familie Pieterman stamde uit het aan Groote Lindt grenzende Heeroudelandsambacht en blijkt zelfs de bijnaam van dit gehucht, 'de Pieterman', geleverd te hebben. De Groote Lindtse onderwijzer J.W. Regt schrijft in 1848 over de dorpsnaam Pieterman: 'De oorsprong dezer benaming, die alleen aan het dorp gegeven wordt, is niet bekend. Men meent, dat zij afkomstig is van eenen herbergier, die hier oudtijds onder dien naam het meest bekend was. In 1793 bestond er nog eene herberg over de kerk, waarin tevens het regthuis gehouden werd'.¹¹ Inderdaad bezat de familie Pieterman al vanaf de vroegste tijd dat zij daar is te traceren een huis tegenover de kerk te Heeroudelandsambacht waarin een herberg werd gedreven. Thans leeft de naam nog voort in de naam 'de Pietermankerk', het in 1985 fraai gerestaureerde kerkje van het door Zwijndrecht geannexeerde voormalige Heeroudelandsambacht. Diverse leden van de familie bekleedden daar in de zeventiende eeuw de functie van schout, stedehouder en secretaris, zodat Willem Willemsz. Leenheer ook via moederzijde stamde van ingezetenen van de Zwijndrechtse Waard, die daar een rol van enige betekenis hebben gespeeld. De Groote Lindtse familiegroep van Willem's grootmoeder Grietje Bastiaensdr. van den Nes is in dat dorp wat minder op het bestuurlijke vlak naar voren getreden, maar de genealogie en geschiedenis van haar geslacht is zeker interessant te noemen. Aan deze zeer oude boerenfamilie uit Rijsoord die, naar ik thans meen te mogen veronderstellen, in feite een tak vormt van het oude geslacht Besemer uit de Zwijndrechtsewaard en Riederwaard, zal ik t.z.t. in een afzonderlijk artikel aandacht besteden.

In de hierna volgende genealogie der oudste generaties Pieterman heb ik niet kunnen inpassen de persoon van *Pieter Heyndricksz. Pieterman*, j.m. uit Heeroudelandsambacht, boer te Ridderkerk, overl. (3 gld. impost Ridderkerk 3-12) 1711, tr. Ridderkerk (ondertr. ald.14-6) 5-7-1676 *Pietertje Cornelisdr. Mijs*, ged. Rijsoord 18-3-1640, overl. Ridderkerk voor 22-4-1722, dochter van Cornelis Leendertsz. Mijs en Ariaentjen Cornelisdr. Zij tr. 1e Rijsoord 26-10-1659 *Arien Ariensz. Nuchteren de jonge*, boer, diaken, heemraad te Ridderkerk.¹² Pieter Heyndricksz. zal zich pas na zijn vestiging te Ridderkerk Pieterman zijn gaan noemen (hij trouwde nog onder patroniem); dus naar zijn plaats van herkomst Heeroudelandsambacht ofwel de Pieterman. Hieruit moet dan blijken dat de bijnaam de Pieterman voor het dorp Heeroudelandsambacht toen in elk geval al in de volksmond gangbaar was. Een broer van Pieter zal zijn geweest: Arien Hendrickse Pieterman, op 13-10-1684 ca. 36 jaar oud en woonachtig te Heerjansdam^{12a}. Reeds in de eerste generatie in het geslacht Pieterman uit Heeroudelandsambacht werd een zegel gebruikt, maar een afdruk hiervan heb ik tot op heden niet kunnen achterhalen.

Genealogie

I. *Pieter Cornelisz. alias Pieterman*, geb. naar schatting ca. 1525, woonde te Heeroudelandsambacht, mede-pachter van de visserij in de Devel en de Develsluis (ca. 1554-ca.1581), schout van Heeroudelandsambacht (1576-1591), overl. tussen 6-11-1591 en 8-8-1593, tr. *N.N.*

In 1526 en 1527 wordt een Cornelis Pietersz. vermeld gevonden als landpoorter van Dordrecht in Zwijndrecht.¹³ Deze persoon kan in gedachten worden gehouden als mogelijke vader van Pieter Cornelisz. Pieterman.

Willem Adriaenss., schout van Heeroudelandsambacht, als voogd van het weeskind van Bastiaen Bastiaenss, Adriaentken Pietersdr., met een gekoren voogd, en Mariken Monnendr., met een gekoren voogd, transporteerden op (10?)-8-1568 aan Pieter Cornelisz. een huis met beteling, boomgaard, tuin, 'twaelff rueden' in de Sandelinge in het volgerland van Heeroudelandsambacht. Noordelijk was dit belend aan Adriaen Tol Joostensz. en zuidelijk aan Mariken, de weduwe van Aert Cleysz. met haar 'arven'. Dit goed was belast met 3 Car. gld. jaarlijks t.b.v. van 't heylich sacraments gasthuys' te Dordrecht en met 3 Car. gld. jaarlijks t.b.v. de te Dordrecht wonende Lijsken Cornelisdr. en dat volgens de daarvan zijnde heemraadsbrief.¹⁴

Op 15-8-1568 verklaarde de in Heeroudelandsambacht wonende Pieter Cornelisz. alias Pieterman dat, indien hij in gebreke zou blijven om de hoofdsom of de jaarlijkse losrente van 4 Car. gld. aan Heynrick Adriaensz. te voldoen, waar eertijds een rentebrief van was opgemaakt, hij dit zou mogen verhalen op het huis en erf, alwaar hij toen in woonde, alsmede op zijn andere goederen.¹⁵

Bij akte van 3-8-1589 verkocht schout Pieter Cornelisz. aan Adriaen Janss., brouwer in de brouwerij genaamd 'Trijpelandt' binnen Dordrecht, een jaarlijkse losrente van 15 rins gld. over de hoofdsom van 210 rins. gld., verzekerd op zijn huis, boomgaard en beteling in Heeroudelandsambacht 'voor den kerck roester' van de kerk aldaar; oostelijk belend aan 't kercken worffken' en westelijk aan Pieterken Ariaensdr., weduwe van Jan Geritsz. met haar huis en erf. Pieter's huis was belast met 5 st. 10 p. t.b.v. de kerk te Heeroudelandsambacht. Volgens een bijschrijving bij deze akte vertoonde Lenart Pieterss. op 8-8-1593 de orginele rentebrief aan de heemraden, waarna deze 'ontlast' werd.¹⁶

Op 12-7-1590 verkocht schout Pieter Corneliss. Pieterman wederom een losrente aan de voornoemde Dordtse brouwer; ditmaal 9 Car. gld. jaarlijks waarvoor hij 21 ponden had ontvangen. Ook hiervoor stelde hij zijn huis te Heeroudelandsambacht als zekerheid. Op 1-5-1594 vertoonde Lenaert Pieterss. deze rentebrief aan de heemraden, waarna deze nietig werd verklaard.¹⁷ Op 4-10-1590 legden ten verzoeke van Jan Melsz. Croonenborch ene Tonis Jacobsz., oud ca. 77 jaar, en Yeman Cornelisz., oud ca. 55 jaar, beide wonende te Heerjansdam, verklaringen af dat zij destijds pachters van de visserij in de Devel en van Develsluys waren, die zij aanvankelijk van de koning en later van de grafelijkheid van Holland in het openbaar van de rentmeester hadden gepacht. Tevens getuigde Pieter Cornelisz., schout van Heeroudelandsambacht, 'dat geleden is over de XXXV jaeren sonder den tijt van de jaeren int seecker onthouden te hebben' en verklaarde dat hij als mede-pachter de visserij in de Devel en van Develsluys dit ongeveer 27 jaar bevestigd had zonder hindernis of schade van de toenmalige dijkgraaf en hoogheemraden ondervonden te hebben.¹² In een akte gedateerd 6-11-1591 fungeerde Pieter voor de laatste maal als schout.¹⁸ Uit tal van akten blijkt dat Pieter een zegel gebruikte, doch een afdruk of afbeelding anderzinds hiervan werd tot op heden niet gevonden.

Kinderen:

1. *Cornells Pietersz.*, woonde te Heeroudelandsambacht (1597), overl. na 3-10-1597. Op 20-12-1594 trad Cornelis Pietersz. op als oom en bestorven voogd van de kinderen van zijn broer Lenaert Pieterss.¹⁹

Blijkens een hierna nog te behandelen akte, die wellicht van kort na 3-10-1597 dateert, was Cornelis Pietersz. toen te Heeroudelandsambacht woonachtig.²⁰

2. *Leenaert Pietersz. Pieterman*, volgt II.

II. *Leenaert Pietersz. Pieterman*, geb. naar schatting ca. 1555, boer, waard en schuitvoeder te Heeroudelandsambacht, overl. tussen 1592 en 20-12-1594, tr. naar schatting ca. 1580 *Lijntken Ariaensdr. 'Pieterman'*, geb. ca. 1556, waardinne te Heeroudelandsambacht (1597), overl. tussen 12-6-1643 en 1-6-1656, dochter van Adriaen Herbertsz. (Herbarenz.), leenman van Hardinxveld, en N.N.; *Lijntken* tr. 2e 1594/1597 *Jacob Aertsz.*,²¹ overl. tussen begin 1597 en 12-2-1598, zoon van Aert N.N. en Anneken Ariaensdr., weduwnaar van Neeltje Aertsdr.; *Lijntken* tr. 3e Rijsoord 1-1-1599 *Jan M(a)ertensz van Rijsoord* (1599), boer en waard te Heeroudelandsambacht, overl. tussen 15-6-1610 en 27-4-1614.

In de rekening van de waarsman van de Zwijndrechtse Waard Develzijde over 1589 staat de volgende post geboekt: 'noch betaelt Lenert Pieterman van dat hij hier met sijn schuyt anden hooven gevoert heeft'.²² In de rekening over 1590 komt de volgende post voor: 'betaelt Lenert Pieterman woonende bijt hooft van Dirck Pieters inden Lindt van arbeys loon dat hij het jaer voorleden een ijsspael gevisch heeft ende bewaert heeft ende vergeeten is jaer voorleden inde (voors.) kamer gesetten'.²²

Uit deze notitie meen ik te kunnen opmaken dat Lenert betaald kreeg voor de door Dirck Pieters in de Lindt verrichtte arbeid. Waar het genoemde 'hooft' gesitueerd was is mij niet duidelijk geworden. Dit moet aan de Oude Maas hebben gelegen, ongeveer tegenover de stad Dordrecht. Deze woonsituering valt dan niet te rijmen met de woonstee van Lenert's weduwe enige jaren later, die dan vlak bij de kerk van Heeroudelandsambacht woont.

Lijntken Ariaensdr., die tot geechte man had *Lenaert Pieterss.*, met haar gekoren voogd *Cornelis Toniss.*, aan de ene zijde, en *Cornelis Pieterss.*, als oom en bestorven voogd van vaderszijde van de nagelaten weeskinderen bij *Lenaert Pieterss.*, met *Steven Aertss.*, schout van Heeroudelandsambacht, als oppervoogd, aan de andere zijde, kwamen op 20-12-1594 tot vertichting. De weeskinderen, *Pieterken*, 12 jaar, *Stijntken*, 10 jaar, *Ariaentken*, 8 jaar, *Adriaen*, 5 jaar, en *Kunerken*, 2 jaar oud, zouden door hun moeder tot hun mondigheid opgevoed worden, waarna zij bij de leeftijd van 18 jaar elk 155 gld. uitgekeerd zouden krijgen. Hun moeder zou in de boedel blijven zitten, bestaande uit 9 morgen in het volgerland van Rijsoord, dat aan de westzijde was belend aan 'die bootstege met dat griendeken voor anden Develwech' en zuid aan de Develwech. Tevens het huis met 'barch, schuyre, boogaert, beteeltige' tegen de kerk van Heeroudelandsambacht, belend oost: 'dat karkcken erffken' en west aan het huis en erf van *Gerit Janss.*, alsmede de paarden, koeien, jonge beesten, schapen, huisraad, kleding en juwelen. Tevens zouden de in- en uitschulden voor haar rekening komen. Deze goederen dienden als zekerheid voor de toekomstige uitkering aan haar kinderen. *Steven*, de zoon van het in 1594 8 jaar oude weeskind *Adriaen*, kreeg later als schout en secretaris van Heeroudelandsambacht deze akte onder ogen en schreef in de marge: 'Adriaen Leenderss. Pieterman mijn vaeder (overleden) 20en december 1669 out zijn(de) 80 jaeren'.¹⁹

Lijntken Ariaensdr., 'waerdinne' wonende in Heeroudelandsambacht 'teegen den kerckrooster', oud ca. 41 jaar, en *Dirck Stevenss.*, mede aldaar wonende bij de kerk, oud 20 jaar, legden in (wellicht kort na 3-10) 1597 een verklaring aften behoeve van de in Heeroudelandsambacht woonachtige *Cornelis Pieterss.* Op de morgen van 3 okt. dat jaar zou zich iets hebben afgespeeld bij 'de kerckenroester'. Deze akte is echter niet afgemaakt.²⁰

Lijntken Ariaensdr., tot geechte man hebbende gehad *Jacob Aertss.*, met haar oom en voogd *Cornelis Toniss.*, aan de ene zijde, en *Damas Damass.*, als oom en naaste bloedvoogd van het

nagelaten weeskind van Jacob Aertss. genaamd Neeltgen Jacobsdr., oud ca. een half jaar, geassisteerd met Wijt Joostenss. Schiptimmerman en Adriaen Jacobss., als naaste 'vrienden' en voogden, met Steven Aertss. als oppervoogd, aan de andere zijde, kwamen op 12-2-1598 tot vertichting. Lijntken (Lintgen) bleef in de boedel zitten en behield de hiervoor al genoemde 9 morgen in het volgerland van Rijsoord en het huis met toebehoren bij de kerk te H'ambacht Heeroudelelandsambacht met de beesten, kleding etc. Tevens behield zij een zilveren ketting. De 200 Car. gld., die bij de huwelijkse voorwaarden met Jacob Aertss. beloofd waren, zouden onder beheer van Damas Damass. en Anneken Ariaensdr., de 'bestemoeder' van het weeskind, blijven tot zij mondig was en waarover geen interest berekend zou worden. Lijntken zou haar dochter tot de leeftijd van 18 jaar opvoeden en dan binnen eenjaar tijds 75 Car. gld. uitreiken. Eventueel zou dit geld na haar 18e jaar tot haar huwelijk tegen 8% onder voogdhand worden gesteld. Deze 200 en 75 Car. gld. zouden bij haar vooroverlijden komen aan haar erfgenamen^{22a}.

Op 26-4-1599 compareerden te Ridderkerk enerzijds Lijsbet Jacobsdr., weduwe van Herber Ariaenss., met voogdhand van Cornelis Dirircx (Bom, de secretaris aldaar), en anderzijds Cornelis Ariaenss., voor zichzelf en namens zijn zuster Maricken Ariaens, Jan Maertenss., als man en voogd van Lijntgen Ariaensdr., en Isbrant Corneliss., voor zichzelf, en deden transport van een perceel land in Oud-Reyerwaard dat destijds door Truycken Ariaensdr. aan voornoemde Herber was gegeven.²³ Op 20-5-1599 werd door de schout en heemraden van Heeroudelelandsambacht en de aldaar 'tegens den kerckenroester' wonende Jan Mertensz. een grensscheiding opnieuw bepaald tussen het erf van Jan en het erf van de kerk en ook 'de gemeen lants wech' en dat vanwege een eertijds gerezen 'questie' tussen het gerecht van Heeroudelelandambacht en hun schout Pieter Cornelisz. alias Pieterman, 'als dat den selven Pieterman sijnen tuyn ande oostsijde van sijn huys te verre vuytwaerts naerde ofte op te gemeenlants plaets ofte wech tegens over de kerckengraft getuy(n)t ende beheert hadde'. Jan beloofde 'den selven tuyn met oock den berch wederomme te rugge innewaerts te brenghen' op zijn eigen erf tot de rede en greppel, die in zijn bijzijn was aangebracht. Aldaar moest hij een paal slaan en dat 'alles sonder eenige fraude'.²⁴

Op 20-7-1601 assisteerde Jan Mertenss. als gekoren voogd Elisabeth de Heer Jansdr., eertijds weduwe van Goris van Slinglant en laatstelijk van Cornelis Jacobss. van Hofwegen, zoutmeter binnen Dordrecht, bij landtransporten te Heeroudelelandsambacht.²⁵

Een akte van 16-11-1602 maakt melding van een overeenkomst over de brug op de werf van Jan Mertenss. te Heeroudelelandsambacht. De te Dordrecht woonachtige Dirck Jacobss. had de brug op Jan's werf door ene Jan Pieterss. tegen betaling van 2 stuivers laten weghalen, waarna Jan Mertenss. deze vervolgens weer terug plaatste. De schout en heemraden maakten vervolgens een taxatie waarbij Jan 12 stuivers aan de Armen diende te betalen zonder verder iets meer voor de brug te betalen.²⁶

Deze zelfde Dirck Jacobsz. komt ter sprake in een akte van attestatie van 28-11-1602. Hierin legden Jasper Adriaenss. Romeyn, wonende in Heeroudelelandsambacht, oud ca. 56 jaar, Jan Symonss., oud ca. 32 jaar, en Dirck Stevenss., oud ca. 25 jaar, mede wonende aldaar, verklaringen af. Jan Mertenss. had voor Dirck Jacobss. ca. 10 hont weiland omtrent de watermolen te Heeroudelelandsambacht gehuurd om in de zomer van 1601 beesten op te laten lopen, maar evenwel geen paarden. Jan had van Dirck toestemming gekregen om 'een schoft ofte twee so wanneer de paert vuyt de plouch comen' op de weide te zetten. Jan had ook een 'jongen', d.w.z. een knechtje in dienst. Omdat Jasper geen paarden op de weide wilde laten lopen nam hij het land weer terug en kwam met de huurder tot een overeenkomst.²⁷ Een akte van 30-11-1602 heeft ook op deze zaak betrekking. Hierin is sprake van Jan Mertenss.' 'kinderen ofte huysvrouwen kinderen'.²⁸ Bij akte van 10-6-1603 transporteerde de te Heeroudelelandsambacht woonachtige Jasper Ariaenss. Romeyn aan zijn dorpsgenoot Jan Mertenss. ca. 1 morgen met een huis, 'streckende nooit en noordwestwaerts over de gracht om t selve huys leggende ter halver wech' en aan de zuid, de zuid-

oostelijke en aan de westzijde belend aan 'het coninckx water waer nu de graeffelijckh(eyt) haer water genaemt Devel' heeft.²⁹ Een dag later verklaarde Jan vanwege de koop van dit land met huis genaamd 'Luyshouck' nog 750 Car. gld. aan Romeyn schuldig te zijn.³⁰ Op dit goed verzekerde Jan Mertenss. op 15-6-1607 een losrente van 25 Car. gld. jaarlijks ten behoeve van Brechtgen Gielisdr., weduwe van Adriaen Adriaenss. Vinck, in leven schout van Groote Lindt. Op 15-6-1610 vertoonde Jan Mertenss. deze brief aan schout en heemraden, waarna deze teniet werd gedaan.³¹

Damas Damass. den Jongen en Adriaen Jacobss. Schyptimmerman, mede namens Andries Vassen, als gerechte bloedvoogden van de nagelaten weeskinderen van zaliger Jacob Aertss. en Neelken Aertsdr., verkochten, met akte van approbatie en autorisatie van de bailliuw en mannen van Zuid-Holland, op 1-12-1607 aan de in Heeroudelandsambacht wonende Jan Mertenss. ca. 14½ hont in het Hoofdambacht aldaar, aan de zuidzijde aan Jan en aan de oostzijde aan het land van Jasper Adriaenss. belend.³² Op 27-1-1608 transporteerde Jan Mertenss. 650 roeden, dus bijna de helft van dit perceel, aan Jasper Adriaenss. Romeyn.³³ Bij akte van 1-2-1608 verklaarde Romeyn n.a.v. van deze koop van Jan Mertenss. 400 Car. gld. schuldig te zijn aan Damas Damass. den Jongen, Adriaen Jacobss. Schyptimmerman en Andries Vassen, voogden van de onmondige weeskinderen Jacob Aertss. en Neeltken Aertsdr., beiden zaliger. Op 12-3-1631 werd de originele rentebrief voor schout en heemraden te Heeroudelandsambacht vertoond en teniet gedaan.³⁴ Op 2-2-1608 verklaarde Jan Mertenss., 'onsen inwonende buerman' te Heeroudelandsambacht aan de voogden van de voornoemde weeskinderen 266 gld. 19 st. schuldig te zijn als restant van de koop van ca. 8 hont in het Hoofdambacht aldaar, zuidelijk belend aan de 'worff' van Jan genaamd 'Luyshouck'.³⁵ Het betrof hier dus het in Jan's bezit zijnde restant van het oorspronkelijke perceel van ca. 1472 hont, dat dus kennelijk aan de voorkinderen van zijn vrouw Lijntken Ariaensdr. tweede echtgenoot Jacob Aertsz. toebehoorde. Het restant, groot ca. 812 roeden en nu genoemd al liggende 'in den landen genaemt Luyshouck' droeg Jan op 9-9-1609 over aan genoemde Romeyn, die de er op rustende schuld van 266, gld. 19 st. t.b.v. van de weeskinderen overnam.³⁶

De in 1603 aangekochte 1 morgen 'boomgaert met de timmeringe ende betelinge daer op staende' in het Hoofdambacht, eertijds genaamd 'Luyshouck' en inmiddels hernoemd als 'Struysouck', transporteerde Jan Mertenss. op 15-10-1610 aan de te Dordrecht wonende Pieter Struys (vandaar de hernoeming!).³⁷

Lintgen Ariaensdr., weduwe van Jan Maertenss., in leven wonende in Heeroudelandsambacht, geassisteerd met Gielis Adriaenss. Vinck, schout in de Groote Lindt, als haar voor de gelegenheid gekoren voogd, aan de ene zijde, en Eldert Janss. en Claes Dircxss., als man en voogd van Pietertien Jansdr., als gerechte bloedvoogden van Lenaert Janss., onmondig weeskind van Jan Mertenss. bij Lintken, anderzijds, kwamen op 27-4-1614 tot vertichting. Lintken bleef wederom in de boedel zitten die bestond uit de bij de eerdere vertichtingen genoemde 9 morgen in het volgerland van Rijsoord, het huis met hooiberg en schuur tegenover de kerk te Heeroudelandsambacht, de beesten, huisraad, kleding, juwelen etc, waarvoor zij haar kind bij Jan, die op 17-8-1614 13 jaar oud zou worden, tot de leeftijd van 18 jaar zou onderhouden etc, waarna hij 155 gld. uitgereikt zou krijgen. Bij zijn eventueel vooroverlijden zou zijn moeder hiervan slechts 50 car. gld. aan zijn erfgenamen behoeven uit te reiken.³⁸ Uit de opgemaakte vertichtingen na het overlijden van haar tweede en derde echtgenoot blijkt wel dat deze mannen geen onroerend goed en kennelijk nauwelijks geld of roerende goederen in het huwelijk hadden gebracht! De weduwe moet voor dergelijke mannen een begeerde partij zijn geweest.

Op 22-1-1615 verkocht Jasper Adriaenss. Romeyn 1 morgen 1½ hont in het land 'Luyshouck' in het Hoofdambacht van Heeroudelandsambacht aan de plaatselijke schout Dirck Stevenss. Dit perceel was belast met 66 gld. 19 st. hoofdgeld t.b.v. het weeskind van Jacob Aertss. bij Lintgen

Adriaensdr.. Ook verkocht hij nog 1 morgen in de 'Luyshouck' aan de in Heeroudelandsambacht woonachtige Adriaen Willems., welke perceel was belast met 400 Car. gld. t.b.v. van het genoemde weeskind. Dezelfde dag werd dit bedrag aan de voogden van het weeskind voldaan, terwijl het eerstgenoemde bedrag pas in 1631 werd ingelost.³⁹ In het kohier van de 1000e penning van Heeroudelandsambacht over 1626 werd Lijntgen Aertens, weduwe van Leendert P(iete)rs, aangeslagen voor een vermogen van 3000 pond, waarmee zij met drie andere personen tot de meest welgestelden onder de zeer weinige inwoners behoorde.⁴⁰ In het kohier der 200e penning uit 1638 werd zij als 'Lijntge Pieterman' nog maar voor 2000 gld. aangeslagen.⁴¹

De te Heeroudelandsambacht wonende Cornells Pieterss. Nieuwenboer verklaarde bij akte gedateerd 12-6-1643 280 pond schuldig te zijn aan Lijntie Pieterman (= Lijntje Adriaensdr.) en dat als rest van een schuld. Als zekerheid stelde hij zijn huis en erf omtrent de kerk te Heeroudelandsambacht, hetwelk aan de oostzijde aan Lijntie Pieterman was belend. Deze schuldbrief werd op 9-3-1664 door (Lijntje's zoon) A(driaen) Leendertse Pieterman teniet gedaan. Tevens staat bij de akte genoteerd: 'actum den 19 sept. 1676 mij present as secretaris Steeven A. Pieterman'.⁴²

Op 1-6-1656 transporteerde Lijntje's zoon Leendert Jansen, wonende te Dordrecht, aan de te Heeroudelandsambacht gedomicilieerde Hendrick Jacobsen een huis en erf tegenover de kerk aldaar. Oostelijk was dit huis belend aan 'de kercken avelinge ende werfken', west aan Aryen Leendertsen Pieterman, noord aan de weg en zuid aan de Devel en dat zoals 'bij Lijntgen Aryens Pieterman des comparanten moeder gedeposedeert ende beseten is'.⁴³

In een akte van 9-4-1669 is Lijntje als 'Lijntien Pieterman' nog postuum vermeld als belender in het volgerland van Rijsoord.^{43,}

Kinderen:

1. *Pieterken Leendertsdr.*, geb. Heeroudelandsambacht in 1582, overl. na 20-12-1594.¹⁹
2. *Stijntken Leendertsdr.*, geb. Heeroudelandsambacht in 1584, overl. na 1-8-1630, tr. voor 1618 *Jan Claesz. Melcker*, boer te Cillaarshoek, overl. voor 1-8-1630,. Stintken Lenertsdr., weduwe van Jan Claess. Melcker, met haar broer Adriaen Lenertss. als haar gekoren voogd, aan de ene zijde, en Jan Pieterss. Schoenmaecker, wonende op Westmaas, als man en voogd van Marijken Claesdr., als voogd van de drie nagelaten weeskinderen van Melcker bij Stintken, met schout Dirck Stevenss. als oppervoogd, ter andere zijde, kwamen op 1-8-1630 te Heeroudelandsambacht tot vertichting. Stintken zou in de boedel blijven zitten, waaronder een 'huys, berch, schuyr' op Cillaarshoek, waarvoor zij haar kinderen: Heyltsen Jansdr., 12 jaar, Neeltgen Jansdr., 10 jaar, en Kunertke Jansdr., 7 jaar oud, tot de leeftijd van 18 jaar zou grootbrengen en vervolgens aan elk van hen 10 gld. zou uitreiken. Bij hun vooroverlijden zou dit geld op hun moeder besterven.⁴⁴
3. *Ariaentken Leendertsdr.*, geb. Heeroudelandsambacht in 1586, overl. na 20-12-1594.¹⁹
4. *Arij (Adriaen) Leendertsz. Pieterman*, volgt III.
5. *Kunderken (Cuyniertie) Leendertsdr.*, geb. Heeroudelandsambacht in 1592, overl. na 13-5-1641, tr. *Gerrit Cornelisz. Pot*, overl. voor 13-5-1641, wellicht zoon van Cornelis Jansz. Pot. Gerrit Cornelisz. Pot was wellicht een zoon van de op of kort voor 23-5-1623 verdronken Cornelis Janssen Pot. Op genoemde datum verklaarden de schout en heemraden van Groote Lindt ten overstaan van Willem van Nuysenborch, stedehouder van de baljuw van Zuid- Holland, dat zij hadden 'beschout het doode lichaem van Cornelis Janssen Pot de welcke op huysden int water gevist is, soo dat wij oordelen dat hij sijn leven int water verlooren heeft ende hebben het lichaem stijff bestorven gevonden vuytgesondert den hals die swack benomen is'.^{44a}

Adriaen, Fop en Pouwels Foppe, Cornelis Nieuwenogen, als man en voogd van Sebastyaentie Foppe, en Neeltie Foppe, geassisteerd met Reyer Adriaenss., secretaris van

Kijfhoek en het Kort Molenambacht, als haar gekoren voogd, allen kinderen en erfgenamen van zaliger Fop Adrienss. en Elysaebet Pouwels, gewezen inwoners van Heeroudelelandsambacht, transporteerden op 13-5-1641 aan Fransoys de Graef, burger van Dordrecht, en aan Cuyniertie Leendertsdr., weduwe van Geerit Cornelis Pot, elk voor een gerechte helft 1½ hont in het Hoofdambacht van Heeroudelelandsambacht. Dit land was zuidelijk belend aan 'het Houck kampie' en belast met 360 car. gld. t.b.v. Lijsaebet van Sandelynge.⁴⁵

III. *Arij (Adriaen) Leendertsz. Pieterman*, geb. Heeroudelelandsambacht in 1589, boer te Heeroudelelandsambacht, heemraad (1630, 1642, 1649-1675), stadhouder (stedehouder) (1631, 1640-1645, 1648, 1663-1675) van Heeroudelelandsambacht, overl. (kort voor 18-3) 1675, tr. 1e vóór 1629 *N.N.*, tr. 2e tussen 21-3-1641 en 10-5-1653 *Sebastiaentie Joostendr.*, overl. tussen 19-9-1676 en 26-2-1681. Zij tr. 1e 1626/1629 *Joost Willemsz.*, geb. naar schatting ca. 1595, boer te Kijfhoek, later te Heeroudelelandsambacht, overl. ald.ca. 1640, weduwnaar van *N.N.*

Blijkens het in 1627 opgestelde verpondingskohier over Schobbelandsambacht en Molenambacht had Aryen Leenaertsz. Pieterman in de polder liggende in de Devel 1 morgen in huur van Mr. Adriaen van Blijenborch, schout van Dordrecht.⁴⁶

Adriaen Willemsz., wonende te Heeroudelelandsambacht, transporteerde op 13-5-1631 aan stedehouder Adriaen Lenertsz. Pieterman een huis met erf en beteling en nog 'de verbeteringe ende melioratie van zeeckere molenkade' zoals op 29-8-1595 door de schout, heemraden en de waarsman van Heeroudelelandsambacht aan Jasper Adriaensz, 'vergunt ende toegelaten is', in het Hoofdambacht aldaar. Oostelijk was dit huis belend aan het kerkhof en westelijk aan de Moolenvliet en was belast met 100 gld. t.b.v. de kerk van Heeroudelelandsambacht, een gelijk bedrag t.b.v. 'de gerechten huysermen' (= huisarmen) aldaar en met 175 Car. gld. 11 sr. t.b.v. de kinderen van Reyer Willems. Al deze schuldbrieven nam Adriaen over.⁴⁷

In een van omstreeks 1641 daterende diakonierekening van Groote Lindt staat Arien Pieterman geboekt voor een betaling.⁴⁸

De identiteit van de eerste vrouw van Pieterman, die tevens de moeder van zijn kinderen was, is niet vast komen te staan. Na 21-3-1641 hertrouwde Pieterman met (Se)Bastiaentie Joosten, weduwe van Joost Willemsz., want op genoemde datum was zij nog niet hertrouwd toen zij met haar stiefdochter Maryken, oud ca. 15 jaar en geboren uit een eerder huwelijk van Joost Willemsz., en haar eigen kinderen Willem, ca. 12 jaar, Lijntie, ca. 8 jaar, Neeltie, ca. 6 jaar, Aechie, ca. 4 jaar (werd de schoonmoeder van Willem Cornelisz. Leenheer),⁴ en Joosie Joosten, ca. 2 jaar oud, tot uitkoop van hun vaderlijke besterfenis kwam.⁴⁹

Arien Leendertsen Pieterman, stadhouder en mede heemraad van Heeroudelelandsambacht, als getrouwd hebbende Bastiaentgen Joosten, weduwe van Joost Willemsen, transporteerde op 10-5-1653 aan de mede aldaar wonende Abraham Willemsen van der Mast 3 morgen met de daarop staande 'timmeragie en plantagie' in Heeroudelelandsambacht. Dit goed strekte zich vanaf de Devel of Develwech noordwaarts tot een de gemeenlands kade toe.⁵⁰ Mariken Jacobs, weduwe van Abram Willemsen van der Mast, wonende in Heeroudelelandsambacht, geassisteerd met haar voor de gelegenheid gekozen voogd, haar broeder Cornelis Jacopss. van Proeyen, transporteerde op 23-9-1656 aan Ary Lenderse Pietterman, mede wonende in Heeroudelelandsambacht, 3 morgen 'lant off boogaert' in het ambacht van Rijsoord, oostelijk belend aan de rijsortse steech. De koopsom bedroeg 1200 car. gld., waarvan Pieterman de op het land rustende schuldbrief van 1000 Car. gld. overnam.^{50a} Cornelis Jacobsen van Proeyen, wonende op den Droogendijck onder Ridderkerk, stelde zich bij akte van 12-3-1657 als borg voor zijn in Heeroudelelandsambacht wonende zuster Mariken Jacobsdr., weduwe van Abraham Willemsen van der Mast, en dat ter voldoening van een schuld van 1000 Car gld. aan Aryen Leendertsen Pieterman t.b.v. de weeskinderen van zaliger Joost Willemsen bij Bastiaentie Joosten, de huisvrouw van Pieterman. In de marge van de akte staat

genoteerd dat Lijntje Joosten de brief op 21-9-1686 vertoonde en dat deze op 30-4-1688 door Tuenis Cornelisz. Hoogenbergh met zijn vrouw Berber van der Mast ten volle aan Lintge Joosten was betaald.⁵¹

In een akte van 7-11-1661 wordt Aryen Leendertsen Pieterman genoemd als belender in Schobbelandsambacht.^{51a}

Op 28-4-1663 trad Adriaen Leenders Pieterman te Puttershoek op als bloedvoogd voor Ariaentien Aryensdr., een jonge dochter van Zwijndrecht, bij haar ondertrouw met de kort nadien te Heerjansdam als chirurgijn werkzaam zijnde Jacobus Isaacz. van Schelven, een jongeman van Puttershoek en beiden aldaar wonende. Op welke wijze Pieterman haar bloedvoogd was is mij tot op heden onduidelijk.

Bastiaentien Joosten, weduwe van A. Leendertsz. Pieterman, transporteerde op 19-9-1676 aan haar 'schoonsoon ofte swaeger' Foph Melisse Cool een erf met een daarop staand oud huisje omtrent de kerk in Heeroudelandsambacht. Noord-westelijk belend aan de erfgenamen van A. Leendertsz. Pieterman en 'sheerenwegh' en ten westen en zuiden aan de Devel en 'de kerckengriendekens'.⁵²

Voor 26-2-1681 was ook Bastiaentje Joosten overleden. Dit blijkt uit een die dag opgemaakte akte waarin Willem Joosten den Herder, Pleun Cornelis Bos, getrouwd met Neeltje Joosten, Ariens Zaly, getrouwd met Aechje Joosten (= de schoonouders van Willem Cornelisz. Leenheer⁴) en Leendert Aryens Zaly, getrouwd met Joosje Joos, allen kinderen en erfgenamen van Bastiaentje Joosten, weduwe van Aryen Leenderts Pieterman, in leven gewoond hebbende in het dorp van Heeroudelandsambacht, aan hun oudste zuster Lijntje Joosten, weduwe van Fop Melissen Cool, wonende op de hofstede van de heer Rees in 't Volgerland van Rijsoord en Strevelhoek, een perceel land aldaar genaamd 'den heuvel' overdroegen. De akte maakt melding dat dit land hen was aangekomen bij overlijden van genoemde Bastiaentjen Joosten, waarbij verwezen is naar een cavelcedule gedateerd 18-3-1675, die voor de overdracht aan de schout en schepenen van Rijsoord was vertoond en voorgelezen.⁵³ Deze akte werd te Rijsoord noch te Heeroudelandsambacht teruggevonden. De datum is wat bevreemdend, daar het vaststaat dat Bastiaentje nog op 19-9-1676 in leven was, zoals uit de hiervoor behandelde akte blijkt. Wellicht betrof het een akte van kaveling om een scheiding te maken tussen de goederen van de nog in leven zijnde Bastiaentje en die van haar stiefkinderen Pieterman.

Steeven A. Pieterman, schout van Heeroudelandsambacht, en Cornelis A. Pieterman, beiden gebroeders, voor zich zelf en ook namens Leendert A. en Neeltje Aryens Pieterman, en namens hun zusters kind genaamd Sintien Marisdochter, ook bij zekere akte van procuratie van d.d. 18-3-1675 (alweer die datum!) bij hen verleden (niet te Heeroudelandsambacht gepasseerd) en vertoond en voorgelezen, gezamenlijk kinderen en erfgenamen van Aryen Leendertsen Pieterman, in leven stedehouder van Heeroudelandsambacht, transporteerden op 3-6-1684 aan Jasper Pleunen Velthoen een huis met schuur en erf en de melioratie en beteling van 'de moolencaede', zoals door het gerecht van Heeroudelandsambacht op 29-8-1595 vergund was aan Jasper A., in het Hoofdambacht aldaar. Westelijk was dit huis belend aan 'de moeien vliet' en oostelijk aan het kerkhof. Van de koopsom van 400 gld. werd 100 gld. kontant voldaan. Dezelfde dag werd voor het restant een schuldbrief opgemaakt t.b.v. de verkopers. Deze akte meldt nog dat het weeskind Cintien Maris een dochter was van Cuntien A(ryensdr. Pieterman)).⁵⁴

Leendert, Neeltien, Steeven en Cornelis A. Pieterman, en ook 'ons susters dochter' Sintien Maris geprocureerd bij Kuntien A. Pieterman zaliger, allen kinderen en erfgenamen van Aryen Leendertsen Pieterman, transporteerden op 19-6-1687 aan Jordan Pietersen Wor 3 morgen 200 roeden land genaamd 'den hoeckcamp' in het Hoofdambacht van Heeroudelandsambacht en dat blijkens de koopcedule van 28-4-1687. Aan de noord-oostzijde was dit land belend aan 'de langewegh' en zuid-oostelijk aan 'de bootiens stegh'.⁵⁵

Jannigien Geerits, huisvrouw van Leendert A. Pieterman, voor de gelegenheid met procuratie van haar man van dd. 26-10-1698, Bastiaan Jacobsen Peuter, getrouwd met Josijntien Jans, nagelaten dochter van Cuyntien A. Pieterman, Hendrik Willemsen van Haren, Willem Willemsen van Haren, Corstiaan Cornelisen Ruyter, getrouwd met Lijntien Willems van Haren, nagelaten kinderen van Neeltien A. Pieterman, Aagien Bastiaan van den Nes, weduwe en boedelhoudster van Steven A. Pieterman, en Cornelis A. Pieterman, gezamenlijk erfgenamen van Ary Leendertsen Pieterman, hun vader en grootvader, en mede gezamenlijk nog voor Maayken Willems van Haren, innocente dochter van voornoemde Neeltien A. Pieterman, transporteerden op 3-11-1698, na publieke veiling en verkoop, aan s(ingnieu)r Cornelis van Aalst, wonende aan den Langenstraat onder Hendrik Ido Ambacht, ca. 3 morgen 300 roeden weiland aan den Munnickensteeg onder de jurisdictie van Heeroudelandsambacht, 'dog maar te verongelden voor 3 mr'. Aan de westzijde was dit land aan genoemde steeg belend.⁵⁶

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. *Leendert Ariensz. Pieterman*, geb. ca. 1629^{55a} j.m. uit Heeroudelandsambacht (1660) woonde afd. (1659),^{55a} overl. na 3-11-1698, tr. 1e Rijsoord (ondertr. ald. 4-4) 2-5-1660 *Neeltie Willemsdr. (de Weert)*, ged. Rijsoord 13-12-1623, j.d. van Rijsoord (1660), overl. na 14-5-1660, dochter Willem (Witte) Pietersz. de Weert, boer te Ridderkerk, en Grietje Cornelisdr. Baes,^{56a} tr. 2e *Jannigien Gerritsdr.*, overl. na 3-11-1698.

Bij zijn eerste huwelijk was Henricus Debbetius, predikant in de Linde (= Groote Lindt) getuige. Op 14-5-1660 kavelde Leendert Ariensen Pieterman, getrouwd met Neeltie Willems, voor een Dordtse notaris met de broers en zusters van zijn vrouw: Pieter en Cornelis Willemsen, wonende op Ridderkerk, Bastiaen Cornelissen van den Nes, getrouwd met Pietertie Willems, en Grietgen Willems, weduwe van Corstiaen Isbrantsen, de nagelaten boedel van hun te Ridderkerk gewoond hebbende vader Willem Pietersen, getrouwd geweest zijnde met Grietgen Cornelis. Leendert Pieterman en zijn vrouw werden uitgekocht met 620 car. gld.^{56b} Met zijn tweede vrouw zal hij in 1698 buiten Heeroudelandsambacht of zelfs niet op het eiland IJsselmonde hebben gewoond. Ik kon althans daar niet traceren. Op 3-11-1698 compareerde Jannigien voor het gerecht te Heeroudelandsambacht met akte van procuratie van haar man van d.d. 26-10-1698.⁵⁶

2. *Cuyntien (Coentje) Ariensdr. Pieterman*, j.d. uit Heeroudelandsambacht, wonende in Den Doel (1659) overl. Kieldrecht voor 14-12-1665, tr. (ondertr. Liefkenshoek 25-1) 1659 *Jan Maris*, ged. Liefkenshoek 13-11-1630, j.m. tot en wonende St. Annapolder (1659), bouwman achtereenvolgens te St- Annapolder-Ketenisse, te Kieldrecht in Hulsterambacht en daarna, tengevolge van dreiging van Franse invallen, te Heiningen bij Willemstad, overl. Heiningen 1676/1677, zoon van Jan Maris en Francina Maets; Jan tr. 2e ca. 1670 *Maria Willemsdr.*, overl. na 1697, dochter van Willem Jacobsz., dijkgraaf en schepen van Lillo, Stabroek en Santvliet. Zij was weduwe van *Cornells Jansz. Vermunten* en hertr. Fijnaart 8-5-1678 *Simon Jansz. Otten*, bouwman, schepen, tesorier, pachter der accijnsen en tienden van Heiningen.⁵⁷

Jan Maris is voorvader van het in Ned. Patriciaat jrg. 55 (1969) behandelde geslacht Maris (van Sandelingenambacht). In deze publicatie is Cuyntien ten onrechte Toentje Ariensdr. Meterman genoemd. In het boek 'Een honderdtal Nederlandsche families'⁵⁸ komt zij onder de naam Coentje of Ceuntien Arys (Arissen) Meterman voor. Wellicht berust deze naam op foutieve lezingen. Op 14-12-1665 werd voor de weeskamer van Hulsterambacht de staat en inventaris geregistreerd van de boedel van Jan Maris en zijn overleden vrouw Ceuntien Arissen en dat ten behoeve van hun in mei 1659 geboren enige kind Josyntje. Voogd over dit kind was (haar oom) Lenaert Ariessen (Pieterman). Het weeskind werd uitgekocht met

een bloedkoralen ketting met een zilveren oorijzer en 300 gld. Op 17-9-1678 vond er een schikking plaats tussen Josyntje's stiefmoeder Maria Willems en haar voogd Leendert Ariens Pieterman. Zie voor meer gegevens het boek 'Een honderdtal Nederlandsche families'.⁵⁸

3. *Neeltien Ariensdr. Pieterman*, j.d. (1649), handelaarster in varkens, overl. tussen 23-4-1685 en 3-11-1698, tr. (ondertr. Hendrik Ido Ambacht 9-5) 1649 *Willem Hendricksz. van Haeren*, j.m. (1649), overl. voor 28-9-1680, zoon van Hendrick Willemsz. van Haeren en Beliken Willemsdr. Cornelis Herberts den Jongen (kleinzoon van Cornelis Ariaen Herbersz. of Truyen, een broer van Lijntje Ariaensdr., zie gen. II) transporteerde op 5-1-1662 voor 400 gld. aan (de man van zijn volle achternicht) Willem Hendricx van Haren een huisje en beterschap van erf bij de Oostendam aan de waalkant te Hendrik Ido Ambacht.⁵⁹ Dezelfde dag werd er ten laste van Van Haren een schuldbrief over deze koopsom opgemaakt.⁶⁰ Op de rechtstag van 28-9-1680 te Hendrik Ido Ambacht eiste Cornelis Ayensz. en de zijnen van Neeltjen Aryensdr., weduwe van Willem Henricsz. van Hare, betaling van een bedrag van 326 gld. 10 st. vanwege de koop en levering van varkens in 1679. Hierbij kwam nog een restant van 5 gld. voor geleverde varkens in 1680.⁶¹ Op 23-4-1685 compareerden voor een notaris te Rotterdam Neeltje Aryensdr., weduwe van Willem Heynricxz van Haren, en Heynrick Willemsz. van Haren, beiden wonende op de sluis van de Oostendam buiten de stad Dordrecht (!lees: onder Hendrik Ido Ambacht) en verklaarden 480 gld. schuldig te zijn aan Jan Barentsz. van Worckum, burger en inwoner van Rotterdam. Het betrof het restant van betaling voor de leverantie van magere varkens. Zij beloofden binnen een maand 100 gld. af te lossen en nadien het restant in kleine porties. Beiden zetten zij hun handmerkje.⁶²
4. *Steven Ariensz. Pieterman*, piekenier in het korps weerbare mannen in de Zwijndrechtse Waard (1673), secretaris (1651, 1661, 1665, 1667-1697), schout (1667-1697), gaardermeester der verpondingen (1667) en kerkmeester (1678, 1696) van Heeroudelandsambacht, overl. tussen 28-1-1697 en 25-3-1698, tr. *Aagje Bastiaensdr. van den Nes*, overl. na 8-12-1707, dochter van Bastiaen Cornelisz. van den Nes, boer te Groote Lindt, heemraad van Groote Lindt, en Pietertje Willemsdr. (de Weert). Pietertje Willemsdr., de schoonmoeder van Steven, was een oudere zuster van Neeltje Willemsdr., de eerste vrouw van zijn broer Leendert. Deze Pietertje was overigens ook de schoonmoeder van Cornelis, de broer van Steven en Leendert! De vrouw van Cornelis' zoon Arie Pieterman was ook nog eens een kleindochter van deze Pietertje!
In een akte van 7-5-1667 is Steven gaardermeester der verpondigen genoemd; ongetwijfeld te Heeroudelandsambacht.^{62a} Zijn overige functies aldaar blijken uit het oud-rechterlijk archief van Heeroudelandsambacht. In 1673 was Steven Aryensz. Pieterman uit Heeroudelandsambacht in het korps weerbare mannen van enige dorpen in de Zwijndrechtse Waard ingedeeld als piekenier.⁶³
Op 25-3-1698 taxeerden de schout en heemraden te Heeroudelandsambacht de door Steven Ariensz. Pieterman nagelaten onroerende goederen aldaar, 'in plaats van zijn collaterale erfgenamen gedevolveert op zijn weduwe'. Er was sprake van de helft in een huisje en erfje (75 gld.), de gerechte helft in het vijfde part van ca. 3½ morgen (60 gld.). De weduwe verklaarde dat er verder geen vaste goederen waren.⁶⁴
Op 8-12-1707 compareerde schout en secretaris Adriaan Reynen voor de heemraden te Heeroudelandsambacht met procuratie en in aanwezigheid van Aagje Bastiaansen van den Nes, weduwe en geïnstitueerde erfgenaam van Steven Aryense Pieterman, in leven mede schout en secretaris te Heeroudelandsambacht (akte van procuratie voor notaris Samuel de Moraas te Dordrecht dd. 31-10-1707) om aan Dirk Pieterse Rijsoort, wonende te Heeroudelandsambacht, transport te doen van een huis met erf en boomgaard aldaar. Dit goed werd ten oosten belend door het erf van de kerk en zuidelijk door 'het kerke griendecken in de Devel'. Deze overdracht vond plaats voor 700 Car. gld., echter onder de

voorwaarde dat Aagie haar leven lang het recht zou behouden om het opkamertje in het huis te bewonen tot de koper een huisje of 'keet' op het erf zou zetten, 'daar bequamelijk een persoon in konde wonen in welken geval zij wed(uw)e haar alsdan daar in soude moeten behelpen en daar mede te vreden zijn'.⁶⁵

5. *Cornelis Ariensz. Pieterman*, volgt IV.

IV. *Cornelis Ariensz. Pieterman alias de Springer*, boer te Groote Lindt, diaken (1676, 1677, 1682-1684, 1687), armmeester (1676, 1677, 1682-1684, 1687), kerkmeester (1677, 1678) van Groote Lindt,⁶⁶ overl. tussen 3-11-1698 en 10-5-1713, tr. *Grietje Bastiaensdr. van den Nes(ch)*, overl. (betaling doodkleed Groote Lindt 5-7) 1716,9 dochter van Bastiaen Cornelisz. van den Nes, boer te Groote Lindt, heemraad van Groote Lindt, en Pietertje Willemsdr. (de Weert).

Op 25-4-1671 kocht Cornelis Ariensen Pieterman een 'bloet roode koe' bij een voor de onder Groote Lindt woonachtige Symon Cornelissen van de Giessen gehouden openbare verkoop van o.a. enige beesten. Toen stelde Pieterman zich ook borg voor Cornelis Leendertsen Joncxste en ontving hij ook het strijkgeld bij de verkoop van een koe.^{66a}

Tussen 1676 en 1695 ondertekende Cornelis Arysen Pieterman als lid van de magistraat of de kerkeraad diverse malen bij de afsluiting van de diakonierekening van Groote Lindt.⁶⁷

In de diakonierekening over 1679 is er sprake van de (dan niet meer in functie zijnde) armmeester Cornelis de Springer.⁶⁶ Deze optekening kan alleen maar betrekking hebben gehad op armmeester Pieterman uit 1676/1677. In dezelfde jaarrekening staat genoteerd: 14-1-1679 'betaelt aen Cornelis de Springer voor vier scheppel taruw dat de selve wed(uw)e (= van Pieter Brooses) aldaer hadden gehaelt'.⁶⁶

Ary Schalken transporteerde op 10-5-1713 voor 300 gld. aan de weduwe van Cornelis Arysen Pieterman, 'onsen borgeresse', een huis met erf aan 'sHeerendeyck van Sweyndrecht' in het dorp Groote Lindt. Dit huis was belend oost: Johannes Tielemanse Visser; west: Jacob Willemse; zuid; sheerendeyck van Sweyndrecht en noord: den binnen weg. Van dit bedrag werd 150 gld. kontant voldaan. Op dezelfde dag compareerde Ary Cornelise Pieterman, meerderjarige zoon van de weduwe van Cornelis Arisen Pieterman, geassisteerd met zijn oom Willem van de Nes, en verklaarde aan Ary Schalken 150 gld. schuldig te zijn n.a.v. de koop van het genoemde huis. De schuldbrief werd op 3-2-1714 geroyeerd.⁶⁸

Grietje Bastiaense van den Nes, weduwe van Cornelis Ariense Pieterman, wonende in de Groote Lindt, testeerde op 20-2-1715 ziekelijk te bed liggende te haren huize. Aan haar twee kinderen Lijntje Cornelisse Pieterman en Bastiaen Cornelisse Pieterman en aan de kinderen van haar overleden dochter Pietertje Cornelisse Pieterman vermaakte zij elk de blote legitieme portie in haar nalatenschap, waarvan hetgeen zij eventueel tevoren hadden ontvangen verrekend zou worden. Tot haar universele erfgenaam benoemde zij haar zoon Ary Cornelisse Pieterman. Tezamen met haar broer Willem Bastiaense van den Nes zou hij ook voogd zijn over de minderjarige erfgenamen van zijn moeder. Er behoefde van haar na te laten boedel geen inventaris aan de schout en gerechten te Groote Lindt of elders te worden overlegd. De testatrice bekrachtigde haar laatste wil met haar handmerkje.⁶⁹

Ary Cornelisse Pieterman, meerderjarige zoon en geïnstitueerde erfgenaam van zijn overleden moeder Grietje Bastiaense van den Nesch, aan de ene zijde, en anderzijds Bastiaen Cornelisse Pieterman, Teunis Pieterse Munter, getrouwd met Lijntje Cornelisse Pieterman, en nog genoemde Arij Pieterman met Willem van den Nesch als voogden over de minderjarige kinderen van Pietertje Cornelisse Pieterman, die mede een dochter was, allen kinderen en kindskinderen van Grietje Bastiaense van den Nesch, kwamen op 26-12-1716 voor de notaris te Hendrik Ido Ambacht tot een akkoord. Ary zou in de boedel blijven zitten met alle schulden en lasten, waarvoor de tweede partij elk 15 Car. gld. als legitieme portie uitgereikt zouden krijgen. De 15 gld. die de nog minderjarige

kinderen van Pietertje toekwamen zouden onder beheer van Arij blijven tegen een jaarlijkse interest van 4 %.

Kinderen, volgorde onzeker:

1. *Pietertje Cornelisdr. Pieterman*, overl. voor 20-2-1715. Zij had zeer waarschijnlijk een buitenechtelijke relatie met Willem Cornelisz. Leenheer, ged. Hendrik Ido Ambacht 21-1-1657, boer (bouwman) te Heeroudelandsambacht, werd geestelijk gestoord in 1717, overl. Sandelingen-ambacht tussen 7-5-1717 en 11-12-1720, zoon van Cornelis Willemsz. Leenheer, boer te Sandelingenambacht, heemraad, schout van Sandelingenambacht, diaken te Hendrik Ido Ambacht, schout van Kijfhoek, capiteyn van het korps weerbare mannen in Kijfhoek, Sandelingenambacht, Rijsoord en Strevelshoek, hoogdijkheemraad van de Zwijndrechtse Waard, en Mayke Abrahamsdr. Jeiskoot. Hij trouwde tussen ca. 1688 en 1700 *Marytje (Maeyken) Ariensdr. Saly*, ged. Heerjansdam 17-3-1669, overl. voor 7-5-1717, dochter van Arien Ariensz. Saly, wellicht boer te Kleine Lindt, en Aagje Joosten⁴ (dochter van Sebastiaentie Joosten, die hertrouwde met Ary Leendertsz. Pieterman, zie III). Ondanks uitgebreid onderzoek in alle mogelijke bronnen in de Zwijndrechtse Waard en ook in de notarisprotocollen van Ridderkerk en Dordrecht werd voorlopig geen enkele akte gevonden waaruit de namen van de tenminste twee nagelaten kinderen van Pietertje Pieterman blijken.

Uit de buitenechtelijke relatie van Pietertje Pieterman met Willem Cornelisz. Leenheer werd zeer waarschijnlijk geboren:

- a. *Willem Willemsz. Leenheer alias Pieterman alias de Springer*, geb. Groote Lindt naar schatting ca. 1700, landgebruiker, overl. (3 gld. impost Groote Lindt²²) 12-1776, tr. 1e Kijfhoek 22-11-1722 *Neeltje Jansdr. van Dongen*, j.d. wonende in Kijfhoek (1722), overl. (3 gld. impost Groote Lindt 16) 3-1759, tr. 2e Groote Lindt (hij 3 gld. impost, zij pro deo Groote Lindt 19-1) 26-1-1774 *Peterke (Peternella, Pietemella) van (den) (H)Andel*, j.d. geb. te Giesen, wonende te Groote Lindt (1774). Zie voor hen verder het boek: De oudere generaties van de families Leenheer op de eilanden IJsselmonde en de Hoeksche Waard.²
2. *Lijnde Cornelisdr. Pieterman alias de Springer*, j.d. geb. Groote Lindt, wonende onder 't Ambacht, kerkelijk te Zwijndrecht / onder Zwijndrecht (1713), overl. (betaling doodkleed Groote Lindt 13-9) 1722,⁹ tr. Groote Lindt (1e gebod ald. en te Zwijndrecht 22-10) 1713 *Teunis Pietersz. Munter*, ged. St. Anthoniepolder 2-2-1687, j.m. geb./van St. Anthoniepolder, wonende onder 't Ambacht/ Zwijndrecht (1713), weduwnaar wonende Groote Lindt (1723), overl. (impost pro deo Groote Lindt 30) 3-1740, zoon van Pieter Pietersz. Munter en Mary(ke) Pietersdr. Ruyter; Teunis tr. 2e Groote Lindt (1e gebod ald. 17-10) 7-11-1723 *Ariaentie Ariensdr. Visser*, weduwe van *Leendert Willemsz. van der Lind*, wonende te Groote Lindt.

Lijntje was ongetwijfeld identiek met de 'Lijntie Cornelis de Springer', die op 30-8-1705 te Groote Lindt als getuige optrad bij de doop van een kind van Cornelis Symonse en Gerretie Henriks. Blijkens de jaarrekeningen van de diakonie van Groote Lindt huurde Teunis Pietersz. Munter in de jaren 1719-1722 het armenhuisje aldaar.⁹ In 1723 ging de huur over op Willem Willemsz. Leenheer of de Springer, die zoon van zijn schoonzuster Pietertje Pieterman moet zijn geweest. Op 4-5-1721 kreeg Munter door de diakonie van Groote Lindt betaald vanwege 't sande van het sandt padt die de extraordinaris kuer was'.⁹

3. *Bastiaan Cornelisz. Pieterman*, j.m. geb. en wonende/in Groote Lindt (1714), woonde nadien te Meerdervoort, overl. Meerdervoort (impost pro deo Zwijndrecht 3-1-1736) eind

1735 of begin 1736, tr. (volgens trouwboek te Groote Lindt) Zwijndrecht (1e gebod ald.en te Groote Lindt 29-4, tr. volgens trouwboek Groote Lindt 20-5) 12-5-1714 *Elisabeth (Lijsbet) Leendertsdr. van Lewaerde(n)*, ged. Zwijndrecht 24-7-1689, j.d. geb. en wonende onder Meerdervoort (1714), weduwe onder meerdervoort (1737), dochter van Leendert Anthonisz. van Leeuwaarden, ouderling te Zwijndrecht, en Lijsbeth Bastiaensdr.; Lijsbeth tr. 2e (ieder impost pro deo Zwijndrecht 11-1 en 1e gebod Zwijndrecht 13-1) 1737 *Cornelis Jansz. Smit(s)*, geb. en wonende te Zwijndrecht (1737).

Pieter Dirkse van Kleeff, wonende onder Meerdervoort, getrouwd met Geertruy Pieterse Swartbol, transporteerde op 7-12-1720 voor 700 gld. aan de mede aldaar woonachtige Bastiaan Cornelisse Pieterman, een huis met schuur en erf, binnendijs onder Meerdervoort gelegen. Aan een zijde was dit goed belend aan de gemeenelands stoep genaamd de Molensteegh. Geertruy zou haar leven lang een voorhuis, binnenkeuken, een opkamer en een zolder, mogen gebruiken, zoals nu door de verkopers bewoond werd, waarvoor elk half jaar 12 gld. 10 st. 4 p. huur zou worden betaald. De schuur en de plaats achter het huis zouden door de koper gebruikt gaan worden.⁷¹

Op 4-5-1735 compareerden Bastiaen van Leeuwaarden, schepen van Meerdervoort, Hendrick van Leeuwaarden, Pieter van Leeuwaarden en Bastiaen Pieterman, getrouwd met Lijsbet van Leeuwaarden, allen wonende onder Meerdervoort, Ary Troost, getrouwd met Annigje van Leeuwaarden, wonende onder Hendrik Ido Ambacht, en Pieter Krijnen Huyser, getrouwd met Neeltje van Leeuwaarden, wonende in 't Volgerland van Heeroudelands-ambacht, tesamen meerderjarige kinderen van wijlen Leendert Anthonisse van Leeuwaarden, in juli 1734 onder Meerdervoort overleden, en kavelden door hem nagelaten onroerende goederen, Bastiaen Pieterman verkreeg 1 morgen 362 roeden 'tuyndland' aan de Molesteegh onder Zwijndrecht. Pieterman ondertekende de akte.⁷²

Kinderen:

- a. *Neeltje Bastiaansdr. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 28-7-1715 (get. Lijntje Pieterman).
 - b. *Cornells Bastlaansz. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 21-11-1717 (get. Arij Pieterman en Annigje van Nes).
 - c. *Leendert Bastlaansz. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 20-5-1720 (get. Neeltje Leenders van Lewaerde).
 - d. *Lijsbet Bastiaansdr. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 26-2-1722 (get. Leendert van Lewaerde en Neeltje van Lewaerde).
 - e. *Leendert Bastlaansz. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 2-4-1724 (get. Neeltje van Lewaerde).
 - f. *Grietje Bastiaansdr. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 27-4-1727 (get. Annigje van Nes).
 - g. *Lijsbet Bastiaansdr. Pieterman*, ged. Zwijndrecht 27-6-1728 (get. Bastiaan van Lewaerde en Maijke van der Kruijs).
4. *Arie Comellsz. Pieterman*, j.m. van Groote Lindt (1716), overl. (impost pro deo Groote Lindt 30) 1-1730, tr. Groote Lindt (1e gebod ald.29-11) 20-12-1716 *Anna (Annetie) Cornellsdr. van (den) Nes (van Es)*, j.d. onder Meerdervoort (1716), weduwe geb. en wonende Groote Lindt (1732), overl. na 4-8-1751, dochter van Cornelis Bastiaensz. van den Nes en Neeltje Huygen de Zeuw; Anna tr. 2e Groote Lindt (impost pro deo Groote Lindt 22-5 en 1e gebod ald.25-5) 15-6-1732 *Adriaen (Arle) Teunlsz. Visser*, j.m. geb. en wonende Groote Lindt, overl. (3 gld. impost Groote Lindt 3-5) 1734.

In de diakonierekening van Groote Lindt over 1714 staat genoteerd dat Ary Cornelis Pieterman op 29 dec. dat jaar betaald kreeg voor het rijden van zand,⁹ terwijl hij in de rekeningen over 1719 en 1721 betaald kreeg voor het rijden van turf.⁹

Ary Cornelissen Pieterman en Annigje Cornelis van den Nes, echtelieden wonende te Groote Lindt, maakten op 30-9-1719 te Hendrik Ido Ambacht een mutueel testament. De langstlevende zou voogd over de minderjarigen zijn en deze tot meerderjarigheid grootbrengen etc. en vervolgens aan elk van hen 2 zilveren ducats of 6 gld. 4 st. uitreiken. Bij kinderloos overlijden van de eerstgestorvene van hen beiden zou door de langstlevende eenzelfde bedrag worden uitgekeerd aan diens naaste erfgenamen ab intestato.¹¹

Op 11-6-1732 maakten Ary Teunisse Visser, meerderjarig jonkman, en Anna Cornelis van den Nes, weduwe van Ary Cornelisse Pieterman, beide wonende te Groote Lindt, aldaar voor de notaris uit Hendrik Ido Ambacht akte van huwelijksvoorwaarden. Er zou tussen hen geen gemeenschap van goederen bestaan dan alleen de winsten en verliezen binnen hun huwelijk. De bruidegom bracht 400 gld. in kontanten, een bed met toebehoren, kleding en gouden en zilveren lijfssieraden in; de bruid een huis en erf aan sheerendijck onder Groote Lindt, inboedel, kleding en gouden en zilveren lijfssieraden. Bij zijn vooro verlijden zou Anna 350 gld., het bed, de kleding en de sieraden verkrijgen. Bij haar vooroverlijden zou Ary 50 gld. ontvangen. Tot voogden over haar kinderen bij Pieterman stelde Anna haar broeder Huygh van Nes en haar zwager Hendrik Bastiaanse de Heer. Bruid en bruidegom zetten hun handmerkje onder de akte.⁷⁴

Op 4-8-1751 was Anna van den Nes nog in leven; toen gaf zij voor de gaarder te Groote Lindt het lijk aan van haar zoon Leendert Pieterman.

Kinderen:

- a. *Grietie Ariensdr. Pieterman*, ged. Groote Lindt 19-6-1718 (get. Lijntie Cornelis).
- b. *Cornelis Ariensz. Pieterman*, ged. Groote Lindt 3-2-1720 (get. Ariaentie Cornelis van Nes die het kind hefte).
- c. *Leendert Ariensz. Pieterman*, ged. Groote Lindt 22-3-1722 (get. Neeltie moeder de vrouws moeder in wiens plaets haer dogter Ariaantie Cornelis het kind hefte).
- d. *Cornelis Ariensz. Pieterman*, ged. Groote Lindt 12-11-1724 (get. Bastiaen Cornelis Pieterman en sijn huijsvrouw Lijsbeth Leendertse Leuwaerden).
- e. *Willem Ariensz. Pieterman*, ged. Groote Lindt 19-1-1727 (get. Ariaentie Ariens van der Giese huijsvrouw van Pieter Cornelis van Nes).

5. *Neeltje Cornelisdr. Pieterman*, overl. (betaling doodskleed Groote Lindt 25-2) 1714.⁹

NOTEN

1. K.J. Slijkerman, De geslachten Leenheer te Heerjansdam en Oost-Barendrecht, *Geslachten van het eiland IJsselmonde deel 8*, Rotterdam 1991, blz. 14 e.v.
2. K..J. Slijkerman, *De oudere generaties van de families Leenheer op de eilanden IJsselmonde en de Hoeksche waard*, Rotterdam 1983, blz. 1 e.v.
3. Als noot 2, blz. 110 e.v. en zie: Ir. C. Sigmond en K.J. Slijkerman, *De geslachten Jansz. Cranendonck in Holland (ca. 1400-1700)*, Rotterdam 1992, blz. 129.
4. K.J. Slijkerman, De oudere generaties van, de familiegroepen (van) Salij alias DonckQes) alias Plockhaer alias Grootendorst alias Barendrecht uit de contreien van Baren drecht en Charlois, in: *Gens Nostra* jrg. 1990, blz. 8,9.
5. Als noot 2, blz. 28.
6. NA, ora Meerdervoort inv. nr. 1, akte dd. 4-5-1717 en GA Dordrecht, ona inv. nr. 748, f. 427 e.v., d.d. 7-5-1717 en idem ona inv. nr. 749, akte d.d. 5-11-1717

7. NA, ona Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 749, akte d.d. 11-12-1720.
8. Bij de doop van zijn 2e kind Adriana te Groote Lindt 25-2-1725 was Marijtje (Huybertsdr. de Heer), vrouw van Pieter Buerman getuige; bij de doop van zijn 3e kind Jan te Groote Lindt 30-3-1727 Pieterella Jans Visser, vrouw van Willem Vermeulen. Dit kunnen verwanten via de familie Pieterman zijn geweest.
9. Arch. Nederlands Hervormde Gemeente (hierna: ANHG) Zwijndrecht inv. nr. 75, diakonie-rekeningen van Groote Lindt.
10. Zie voor zijn kwartieren van vaderszijde: K.J. Slijkerman, *Duizend jaar voorgeslacht*, Rotterdam 1987, blz. 71 e.v. en Supplement I, Rotterdam 1989, en Supplement II, Rotterdam 1992, en de daarin te refereren publicaties.
11. J.W. Regt, *Geschied- en aardrijkskundige beschrijving van den Zwijndrechtsche Waard, den Riederwaard en het Land van Putten over de Maas*, Zwijndrecht 1848, herdruk Wageningen 1966, blz. 105. Zie ook: C. L. van der Leer, A.C. de Ridder en G. Vermeer, *De Pietermankerk in Heer Oudelands Ambacht te Zwijndrecht*, Zwijndrecht 1986.
12. K.J. Slijkerman, Het geslacht Nuchteren (Nugteren) te Ridderkerk, GrooteLindt, Zwijndrecht, IJsselmonde, Hendrik Ido Ambacht en Rijsoord, *Geslachten van het eiland IJsselmonde deel 5*, Rotterdam 1991, blz. 81 e.v.
- 12a. GA Dordrecht, ona inv. nr. 127, f .566 e.v.
13. Ir. C. Sigmond, Landpoorters van Dordrecht 1521-1527, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 1994, blz. 218.
14. NA, ora Heeroudelandsambacht (hierna: Hoa) inv. nr. 1, akte d.d. (10?)-8-1568.
15. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 15-8-1568
16. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 3-8-1589.
17. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 12-7-1590.
- 17a. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 4-10-1590.
18. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 6-11-1591.
19. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 20-12-1591.
20. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. (kort na 3-10) 1597.
21. Bij nader inzien blijkt hij niet identiek te zijn geweest met Jacob Aertsz, geb. ca. 1525, kerkmeester, heemraad, schout van Rijsoord, hoogheemraad van de Zwijndrechtse Waard, overl. na 12-3-1591, die voorvader is van een geslacht waarin de namen Van der Stee, Cranendonck en Dorsman gangbaar werden; zie boek Cranendonck als in noot 3, blz. 377 e.v.
22. Waterschapsarchief eiland IJsselmonde, Arch, de Zwijndrechtse Waard inv. nr. 450.
- 22a. NA ora Hoa inv.nr. 1, akte d.d. 12-2-1598.
23. NA, ora Ridderkerk inv. nr. 87, fol. 179 verso e.v.
24. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 20-5-1599.
25. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akten d.d. 20-7-1601.
26. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 16-11-1602.
27. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 28-11-1602.
28. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 30-11-1602.
29. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 11-6-1603.
30. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 11-6-1603.
31. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 15-6-1607.
32. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 1-12-1607.
33. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 27-1-1608.
34. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 1 -2-1608.
35. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 2-2-1608.
36. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 9-1-1609.
37. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 15-6-1610.

38. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 27-4-1614.
39. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akten d.d. 22-11615.
40. GA Dordrecht, Stadsarch. 1572-1795, inv. nr. 3975.
41. GA Dordrecht, Stadsarch. 1572-1795, inv. nr. 3978.
42. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 12-6-1643.
43. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 1 -6-1656.
- 43a. GA Dordrecht, ona inv. nr. 123, fol. 30 e.v.
44. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 1-8-1630.
- 44a. NA, ora Groote Lindt inv. nr. 2, akte d.d. 23-5-1623.
45. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 13-5-1641.
46. GA Zwijndrecht inv. nr. 27.
47. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 13-5-1631.
48. Anhg Zwijndrecht inv. nr. 73.
49. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 21-3-1641.
50. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 10-5-1653.
- 50a. NA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 28 vs. e.v.
51. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 12-3-1657.
- 51a. GA Dordrecht, ona inv. nr. 140, fol. 5579 e.v.
52. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 19-9-1676.
53. NA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, akte d.d. 26-2-1681.
54. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 3-6-1684.
55. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 19-6-1687.
- 55a. GA Dordrecht, ona inv. nr. 119, fol. 490.
56. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 3-11-1698.
- 56a. Zie: K.J. Slijkerman, *Het geslacht Baes alias (de) Swaen alias Van der Swaen alias Man te Ridderkerk, Rijsoord, Cromstrijen en Oud-Beijerland, Geslachten van het eiland IJsselmonde deel 3*, Rotterdam 1990, blz. 43.
- 56b. GA Dordrecht, ona inv. nr. 176, fol. 234 e.v.
57. *Nederlands' Patriciaat* 55e jrg. (1969), blz. 166.
58. Mr. Dr. J.C. Maris van Sandelingenambacht, *Een honderdtal Nederlandsche families*, Nijmegen 1946, blz. 25 e.v.
59. NA, ora Hendrik Ido Ambacht 1, fol. 524.
60. NA, ora Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 1, 10-5-1713. fol. 525.
61. NA, ora Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 12, fol. 88.
62. GA Rotterdam, ona inv. nr. 1007, fol. 149. 4845, fol. 435 e.v.
- 62a. GA Dordrecht, ona inv. nr. 203, fol. 327 e.v.
63. K.J. Slijkerman, De weerbare mannen in Rijsoord, Strevelshoek, Sandelingenambacht, Kijfhoek en Heeroudelandsambacht in 1673 (1672), in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 1987, blz. 40.
64. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 25-3-1698
65. NA, ora Hoa inv. nr. 1, akte d.d. 8-12-1707.
66. ANHG Zwijndrecht inv. nr. 74, diakonierekeningen van Groote Lindt.
- 66a. GA Dordrecht, ona inv. nr. 357, fol. 61 e.v.
67. Als noot 9 en 66.
68. NA, ora Groote Lindt inv. nr. 3, akten d.d. 10-5-1713
69. NA, ona Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 4845, fol. 171 e.v.
70. NA, ona Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 4855, fol. 164 e.v
71. NA, ora Meerdervoort 2, fol. 23 vs. e.v.
72. NA, ona Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 4855, fol. 164 e.v.
73. NA, ona Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 4846, fol. 359 e.v.
74. NA, ona Hendrik Ido Ambacht inv. nr. 4853, fol. fol. 5 e.v.